

Marcus 11, 15-17.

[1] Weg met die troep! Hangen die domme machtigingsformulieren nog altijd in de banken? Verscheuren die handel, in de prullenbak ermee! En wie hier heeft het botte lef om z'n collectebonnen vandaag op te halen, op zondag nog wel, in de kerk... Wat is dat voor koehandel, waar ben je mee bezig? En wat is dat hier voor in de kerk? Een zilveren beker? Een zilveren schaal? Wat is dat voor patsurig gedoe? Wat wil je daarmee bewijzen? En haal dan dat doopvont meteen ook weg. Waarom zit je de hele tijd naar een bak met water te kijken? Weg met al die spullen! Weg met al die troep!

[2] De actie van Jezus in de tempel hakt er in. De actie van Jezus is heiligschennis. De actie van Jezus maakt mensen woedend. De actie van Jezus laat precies zien wie Hij is. Wie is Hij? Je maakt zomaar je eigen beeld van Jezus. Je hebt de lieve Jezus, die kinderen omarmt, die altijd luistert, die altijd helpt. Een Lam, zo zacht en lief. Maar Hij is ook een Leeuw. Een citaat: 'Iemand die niet voor Hem staat met knikkende knieën is of bijzonder moedig, of bijzonder dom. Niemand heeft gezegd dat Hij niet gevaarlijk is. Natuurlijk is Hij gevaarlijk. Maar Hij is goed.' De actie van Jezus in de tempel hakt er in.

Om een beetje te begrijpen wat Hij doet, moet je eerst zelf een beetje ervaren waar die tempel voor stond, wat de plus- en minpunten waren. Dan kun je zien wat Jezus hier eigenlijk doet. En dan snap je ook wat dat voor jou betekent.

1. **[3]** Waarom zet Hij de *tempel* op de kop? Eigenlijk heel gek. Die tempel stond voor álles wat God was en voor alles wat góed was. Luister maar naar Psalm 84.

Wat hou ik van uw huis,
HEER van de hemelse legers.
Ik kan zo sterk verlangen naar
de binnenpleinen van de HEER.
Diep in mijn lijf is zo'n heimwee,
zo'n blijvende schreeuw om de levende God.

Dat zing je niet als het Huis van God niet iets moois voor je is. Het is de ene plek in de wereld waar je zeker weet dat je God kunt vinden. Dat had Hij zelf gezegd. Hier is het goed. Hier is God. **[4]**

En dat heb je nodig, een plek waar je God in elk geval wel kunt vinden. Wanneer de legers van de buurlanden je land plunderen. Wanneer de oogst tegenvalt en de honger toeslaat. Wanneer een ziekte je sloopt, of iemand van wie je houdt. Hou dan maar eens vol dat God er is en dat Hij voor je zorgt. Maar dan wordt het weer de tijd om naar de tempel te gaan, en misschien moest je stiekem reizen, en misschien met een lege maag en een hart vol verdriet – maar dan zag je op een goede dag de heilige stad Jeruzalem en de tempel in het centrum. En dan zing je opnieuw Psalm 121.

Ik hef mijn ogen op naar de bergen,
 waar komt mijn hulp vandaan?
 Mijn hulp is van U Heer, die alles heeft gemaakt.
 U zult voorkomen dat ik wankel of val.
 U bent mijn beschermer die over mij waakt,
 die niet sluimeren of slapen zal.
 Wat kan mij gebeuren door zon of door maan?
 U bent mijn schaduw, U bent er altijd,
 bewaart heel mijn leven, mijn komen en gaan.
 U beschermt mij tot in eeuwigheid.
 Mijn hulp is van U Heer.

Dat zing je als je de tempel weer ziet. Hier helpt God je. **[5]**

Tegelijk begreep iedereen, dat de tempel iets tijdelijks heeft. **[6]** De tempel is een symbool van Gods aanwezigheid. Gods aanwezigheid, God zelf is voor eeuwig. De tempel is niet automatisch voor eeuwig. Dat zag je al aan het allereerste huis van God: dat was een tent, een tabernakel. Gods logeeraadres, niet zijn vaste woon- en verblijfplaats. De tempel is ook gewoon te klein voor de Heer, dus wat wil je ook helemaal met een door mensen gemaakt gebouw als plek voor God. Dat kom je de hele tijd ook in de Bijbel tegen en dat wordt helemaal uitgewerkt in de Brief aan de Hebreëen. De tempel: heel erg mooi, maar wel een tussenoplossing.

En de tempel had risico's. In de praktijk zaten er gewoon minpunten aan de tempel en alles wat zich daar afspeelde. Om de zoveel tijd had je weer corrupte priesters. **[7]** Dan bracht jij een gaaf offer naar de tempel, naar God, en dan visten zij de beste stukken vlees er uit, voor zichzelf. Dan kun je als priesters en tempeloversten honderd keer roepen: 'Dit is de tempel van de HEER! De tempel van de HEER! De tempel van de HEER!' Maar de Heer zegt: 'Denken jullie soms dat het huis dat mijn naam draagt een rovershol is?' Dat zegt de profeet Jeremia en Jezus citeert hem, als Hij de tempel verbouwt: een rovershol! En daarmee herinnert Jezus ook aan wat Jeremia er aan toevoegde: dat corruptie voor God een reden is om zich terug te trekken uit de tempel.

En Jezus zegt nog iets: 'Mijn huis moet voor alle volken een huis van gebed zijn.' En dat haalt Jezus bij Jesaja vandaan. En ook dat is een pijnpunt, dat het Huis van God op slot zit voor buitenstaanders. **[8]** Toen God ooit Abraham uitkoos om de vader van Gods volk te zijn, toen had God er bij gezegd, dat Abrahams kinderen een zegen voor de wereld moesten zijn. Zo zou Abraham een vader van veel volken zijn. Toen God ooit Jeruzalem uitkoos om de stad van zijn tempel te zijn, toen had God ermee bedoeld dat Jeruzalem een stad op een berg zou zijn en de tempel een licht op een standaard. In plaats daarvan was de tempel een symbool geworden van nationalisme: Israël tegenover de andere volken. En dat was niet de bedoeling. Vind je het gek als God dan zegt: stop hier maar mee?

2. En dat is wel wat Jezus zegt. Stop hier maar mee. 'Hij liet niet toe dat iemand voorwerpen over het tempelplein droeg.' Die tempel, die altijd al voor tijdelijk bedoeld was, die altijd gevoelig was geweest voor corruptie, die op dat moment precies niet een huis van gebed voor de volken was, Christus maakt duidelijk dat die tempel zijn tijd heeft gehad. Maar op het moment dat Hij niet alleen kritiek heeft, maar die hele tempel stilzet, zit de kern van zijn boodschap niet in wat Hij zegt, maar in wat Hij zwijgend doet. De kern van de boodschap zit niet in wat Hij uitlegt, maar in wat Hij niet uitlegt. Hij maakt met goede redenen een eind aan de tempel. Breek de boel maar af. Maar wat zet Hij er voor in de plaats?

De mensen toen vermoedden het. Wij vandaag, wij weten het. Hij komt zelf in de plaats van de tempel. **[9]** Alle mooie dingen, die je ooit van de tempel kon zingen, die kun je nu op Hem toepassen. Over hoe in Hem God aanwezig is en dan maar niet voor even maar voor altijd. Over hoe Hij je verlangen naar God beantwoordt. Over hoe Hij God is die je helpt. En alles wat er mis kon gaan in de oude tempel, corruptie, nationalisme, het zal Hem niet overkomen. Bij Hem in de buurt wordt alles juist gaaf. Bij Hem geen muur meer tussen de voorhof van de volken en die van de Joden. Integendeel, in Hem heeft iedereen direct toegang tot het hart van God.

Op het moment dat de Heer de tempel op de kop zet, liet Hij het nog een vraagteken open. Als de tempel moet stoppen, wat moeten we dan? Op Golgotha maakt Hij er een uitroepteken van. Christus offer aan het kruis maakt een eind aan de tempel. Je hebt geen symbolen meer nodig, symbolen van God en van vergeving en van verzoening, als God zelf gekomen is om te vergeven en te verzoenen. Jezus is alles waar de tempel voor stond en meer dan dat. Je hebt geen heilig huis meer nodig, als de Heilige zelf voor je staat. En God zelf maakte dat duidelijk, toen het gordijn voor de

heiligste ruimte in de tempel scheurde op het moment van Jezus' dood En nog een keer, toen één generatie later de tempel verwoest werd. Jezus heeft de tempel vervangen.

Maar dan wordt het zonde om tegen Hem in toch vast te houden aan de tempel. En dat gebeurt wel. Als Hij die geldtafels omgooit, zie je ze samenkruipen in de hoeken van de zuilengangen, de tempeloversten en hogepriesters en schriftgeleerden. Kennelijk begrijpen ze heel goed wat Jezus bedoelt: dat er een eind komt aan de tempel. Mogelijk hebben ze ook door wat Jezus daarmee wil zeggen: dat Hij de tempel komt vervangen, dat Hij God zelf is die naar zijn tempel komt, dat daarmee een nieuwe tijd begint. Maar ze willen het niet weten. Niemand wil het echt weten. En daarmee organiseren ze hun eigen ondergang. Als je tegenover God komt te staan en dan toch vasthoudt aan wat een symbool van God was, dan wordt je tempel zelf een afgod en sluit je je voor God af.

De tempel moet weg. **[10]** Wat kan jou in de weg gaan staan, als je een volgeling van Christus wilt wezen? Natuurlijk heb je de voor de hand liggende dingen. Jezus zelf waarschuwt steeds tegen geld en tegen macht. Die twee, geld en macht, zorgden voor corruptie in de tempel en die twee staan nog steeds in de top drie van gevaarlijke afgoden, samen met egoïsme. Maar je kunt aan meer denken. Ik merk zelf dat er zoveel ruis in m'n leven zit, zoveel waar je mee bezig bent of over kunt piekeren. Ik weet ook niet hoe je dat oplost ofzo. Ik weet wel dat Jezus met zijn kritiek op de tempel ook mij wil wakker schudden. Welke heilige huisjes staan tussen jou en de Heer in? Als de Heer het einde van de tempel aankondigt, dan is dat dynamiet onder alles wat op zich niet fout is, maar wat fout wordt als het tussen jou en je Heer in komt staan, als het je afleidt van Hem. **[11]** Geen heilige huisjes.

De tempel moet weg. Daar zit dus ook die kant aan, dat Israël was vergeten dat de tempel niet exclusief bedoeld was, om sommige mensen binnen te halen en andere buiten te sluiten. De tempel was een huis van gebed voor alle volken. Twee week na deze dolle dinsdag, wanneer Jezus zijn brutale actie in de tempel al lang is overschaduwd door zijn dood en zijn opstaan, legt Hij het zelf aan ons uit: 'Mij is alle macht gegeven in de hemel en op de aarde. Ga dus op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen, door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest, en hun te leren dat ze zich moeten houden aan alles wat ik jullie heb opgedragen. En houd dit voor ogen: ik ben met jullie, alle dagen tot aan de voltooiing van deze wereld.'

Serius: de tempel was bedoeld als vuurtoren voor de hele wereld: hier is God! De tempel was bedoeld als magneet voor de hele wereld: kom bij God! Maar nu is God zelf gekomen en nu

keert Hij de beweging om. Nu moet het licht de wereld in, **[12]** want God doet nu wat altijd zijn bedoeling was: alle mensen uitnodigen om Hem te erkennen als Heer en Christus als Koning. Als je in deze oproep van Jezus een oproep hoort om ergens ver weg aan zending te gaan doen, prima! Maar ik wil graag dat je ziet deze opdracht ook voor dichtbij geldt. Net als de tempel is de kerk voor ons zomaar een zaak van 'ons soort mensen,' wat dat dan ook maar toevallig voor mensen zijn. Maar God wil de God van alle soorten mensen zijn. Verwar je eigen voorkeuren niet met die van God.

De tempel moet weg. Het huis van God heeft zijn tijd gehad en zijn doel vervuld. Wat er voor in de plaats komt is Christus. Maar als je Christus zegt zeg je tegelijk twee dingen: Geest, en lichaam. 'Ik ben met jullie, alle dagen.' Dat leek even anders, toen Hij ons verliet, met hemelvaart. Maar dat leek alleen zo, want zo kwam er ruimte voor zijn Geest. De aanwezigheid van God, de veiligheid die Hij geeft, hoe blij je wordt als je dicht bij Hem bent: het is allemaal verhuisd van de tempel naar de Geest. Hij is de vervulling van Psalm 121. Je hebt geen tempel nodig als je zelf een tempel bent: een tempel van de Geest, van God zelf die in je woont. **[13]** Christenen zijn geen heilige boontjes. Christenen zijn allemaal heilige huisjes. God woont in jou, nog dichterbij je dan Hij ooit in de tempel kon wezen.

Als je Christus zegt, zeg je Geest, en lichaam. Wij balen dat we Jezus, de Heer, niet meer kunnen zien, zijn lichaam niet meer. De Heer zelf vindt dat vreemd, omdat Hij vindt dat Hij je iets veel beters geeft: zijn lichaam, de gemeente. Hij deelt zichzelf uit, elke keer dat je Avondmaal viert. Daardoor delen we allemaal in zijn ene lichaam. Daardoor vormen we een nieuw lichaam, een nieuw gezin, een nieuw volk van God. **[14]** Ook dat is zijn manier om bij je te zijn, alle dagen. Je hebt geen tempel meer nodig, als zichtbaar, tastbaar symbool van Gods goedheid en trouw. Psalm 84 is van toepassing, waar twee of drie zijn vergaderd in Gods naam. Wij zijn zelf, wij zijn samen, de goedheid en trouw van God zelf. Zo ziet Hij je. Hoe zie jij jezelf?

4. **[15]** ...en ondertussen ben ik blij dat het doopvont hier nog staat. Omdat dat een symbool is, dat Jezus ons zelf heeft meegegeven. Kijk, die tempel, daar moest jij naar toe, naar God toe, telkens opnieuw. De doop is dat God naar jou toekomt, eens en voor goed. En ik ben blij dat hier een avondmaalstel staat, ook een symbool dat Hij heeft gegeven. Dat mij en jou herinnert hoe God ons ziet: huisgenoten van Hem zelf, door één brood veranderd in één lichaam. En laat die machtigingsformulieren toch ook maar hangen, of liever, laat ze niet hangen, maar maak er gebruik van, net zoals van collectebonnen, hoe meer, hoer liever. Want als jij geeft van wat God jou geeft, als jij doorhebt dat Hij goed voor jou is zodat jij goed voor anderen bent, dan ga je delen: aandacht,

liefde, tijd en geld. De tempel is voorbij. Je brengt niet langer offers naar God toe, want Jezus heeft hét offer gebracht. Vanaf nu deel je uit, jezelf, een dankoffer en lofoffer voor God. De Heer zou hier die spullen niet op de kop zetten, vandaag. Hij zou je voeden, Hij zou je zegenen, en misschien Hij zou je de kerk weer uitjagen, de wereld in. Maar dan met een simpele opdracht: maak bekend dat de revolutie is begonnen. En God gaat met je, en Hij helpt je.

Amen.

1. De tempel had veel mooie kanten. Kun je benoemen waar je die 'pluspunten' vandaag tegenkomt?
2. Over 'heilige huisjes': is er iets waarvan jij denkt dat het erg belangrijk is en dat je er God mee dient, maar waarover God zou kunnen vragen: doe je dat voor jezelf of voor Mij?
3. C.S Lewis zegt in de Narniaboeken over de leeuw Aslan: 'Natuurlijk is hij gevaarlijk. Maar hij is goed.' Kun je dat ook van Jezus zeggen?